

פרוטוקול מס' 265

מישיבת ועדת העבודה ביום ד' ג' באדר א' תשל"ו, 4 בפברואר 1976, בשעה 8.30

נ כ ח י ו :

חברי הוועדה:

- ש. ארבל - אלמוזלינו - יו"ר
- א. אבטבי
- מ. בז
- פ. גרופר
- ל. דיציאן
- ס. דרובלס
- ט. ודטמן
- ה. זיידל
- י. כהן
- ד. לוי
- א. לין

מוזמנים:

- חבר-הכנסת ד. קורן
- מר ישראל
- מר ברקאי
- ש. בנלדשטיין
- י. פנט
- מר צלנר
- י. הס
- מר טלמון
- י. דורון
- י. חזיזה
- ה. פינקלשטיין
- משרד החינוך
- משרד השיכון
- משרד השיכון
- משרד השיכון
- משרד השיכון
- מינהל מקרקעי ישראל
- מינהל מקרקעי ישראל
- ראש עיריית עכו
- מזכיר מועצת פועלי עכו
- עיריית עכו

מזכיר הוועדה:

מ. משולם

רשמה:

מ. הלנברג

סדר-היום:

בעיית הדיוור בעכו - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת ד. קורן.

- 1099 -

(מקבץ ביום 23.2.76)

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

בעיית הדיור בעכו - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת ד. קורן

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מקדמת בכרחה את האורחים מסעוד השיכון, ממשרד החינוך, ממינהל סקופע ישראל ומעכו.

בהצעתו לסדר היום של חבר-הכנסת קורן ביחס לבעיית הדיור בעכו התחלנו לדון בקיץ. הדיון הופסק בגלל פגרת הקיץ. יחד עם זאת היתה מחשבה והיה רצון לבקר בעכו לפני שנחוש את הדיור בבעיותיה, ואמנם ב-4 בדצמבר קיימנו סיור בעכו. בעקבות סיור זה כתבתי לראש הממשלה והעליתי במכתבי את הבעיות השונות. הזכרתי את החלטת הממשלה הקודמת ביחס לעכו. ראש הממשלה היה אז לפני נסיעה, והוא עדיין בעיצומו של אותו מסע. ראש לשכת ראש הממשלה, מר אלי מזרחי כתב לי שמכתבי יובא לידיעתו של ראש הממשלה עם שובו מארצות-הברית.

מכתב של ראש עיריית עכו נודע לנו שמנכ"ל משרד ראש הממשלה מטפל גם הוא בנושא של עכו והוא עומד בקשר עם המנכ"לים של המשרדים השונים הנוגעים בדבר. גם מנכ"ל משרד ראש הממשלה נמצא בחוץ-לארץ.

כתבתי גם לשר החינוך והתרבות וציינתי שאין בעכו אולם אחד ראוי לשמו, שבו יוכלו תושבי המקום להתבודד בשעות הערב. נמצא כאן נציגו של שר החינוך והתרבות, מר ישראל, כדי שנוכל לשמוע מפיו פרטים בנושא זה. יחד עם זאת אני חייבת לציין שבמה שנוגע למסודות חינוך שמענו שבהיה מאנשי המקום.

בתום הסיור שלנו בעכו התחלנו לדון בבעיית השיכון במקום וסיכמנו שנלבן אותה יותר לאחר שנשמע פרטים מנציגי משרד השיכון על התכניות של משרד השיכון לשנה הבאה. ההתרשמות שלנו בתחו זה היתה קשה ביותר. לא נוכל להשלים עם המסגור של המצב הקיים ויש הכרח לשנותו. לנושא השיכון מתלווה גם הבעיה של האוכלוסייה הערבית בעכו, ביחוד בעיר העתיקה. אנחנו רוצים לשמוע פרטים בנושא זה, אנחנו מבקשים לדעת מה התכניות לפתרון, כי יש לפעול כאן במהירות לפני שתהיה התפוצצות.

אני מוצא כחובה נעימה להודות שוב לחברי ועדת העבודה המתייחסים ברצינות ובקנאות ראש לבעיה של עכו. הלואי והיינו מתברכים בכך שכל הגוומים השונים המטפלים בנושא של עכו יתייחסו לבעיה באותה צורה.

כפי שציינתי בסיור של חברי ועדת העבודה בעכו, אין לנו טענות למשרד החינוך. יש אמנם משאלות ובקשות גם בשטח זה ואני מקווה שכתוצאה מהדיונים והפעילות מסביב לעכו משרד החינוך ישלים מספר פרויקטים שיעשו למען פתרון הבעיה החברתית במקום. הכוונה שלי היא לבית העם, שהוא כבר מתוכנן ובמשך מספר שנים נעשית פעולה בכיוון זה; במה שנוגע לבני הנוער בעכו, התקיימה פגישה אצל מנכ"ל משרד ראש הממשלה, גם עם מנכ"ל משרד החינוך והתרבות. בדעתנו להגיש תזכיר על הצדכים שלנו בתחום זה. התרשמתי שמר פלד, מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, הבין את המצב ויש מצדו נכונות לעזור ולעשות. מאחר שמר ישראל נמצא כאן אני משתמש בהזדמנות זו כדי לבקש שיהיה לנו לפה ויעזור לנו כדי שנוכל לבצע את התכניות בקשר למתנ"ס ובית העם. בקשר למתנ"ס יש תכנית ואותר שטח. אנשי קרן החינוך בטוכנות היהודית אומרים שאם משרד החינוך יודיע להם שהתכניות הן בניצוח, הם יושיטו יד.

בעכו יש בתי-ספר לתפארת, יש גני ילדינו יפים ואין לנו טענות.

י. דורון:
יש לנו טענות בעיקר לשני משרדים
ממשלתיים הנוגעים ישירות להתפתחות
ולעיצוב דמותה של העיר - משרד השיכון ומינהל מקרקעי ישראל. לשני
משרדים אלה יש בפנינו טענות קשות.

הי"ר ש. ארבלי-אלמזלינו: מה נעשה בשטח הערבי?

י. דורון: אנחנו מתכננים הקמתו של בית-ספר
מקיף ערבי. יש תקציב.

הבעיה של בני המיעוטים בעיר איננה
בשטח המוסדות, כפי שהדגשתי פעמים אין-ספור הבעיה של בני המיעוטים
היא התפוצצות האוכלוסיה בעיר העתיקה, נהירה של בני המיעוטים מהעיר
העתיקה ומהסביבה לעיר החדשה, דבר שיש לו השפעה ישירה על ההתפתחות
החברתית בעיר, ולא תמיד לחיוב. אנחנו עדיין מדברים על מקר אבל בנושא
זה אנחנו עומדים בבושת פנים. זה חמש שנים שמטפלים בנושא של מקר ובונים
שם. עד כה נבנו 20 יחידות דירות אלא שעכשיו קיים פולמוס מי יאכלס אותן.
העובדה שלא הועברה לשם אפילו משפחה אחת היא שעורריה. בזמנו, כאשר
הועלו התכניות בקשר למקר היתה הסתה בקרב תושבים הערביים לבל יעברו
לדירות החדשות. התגברנו על הסתה זו וביוזמתו של עקיבא פייגשטיין ז"ל
נרשמו תושבים להעברה מעכו למקר. לפני כארבעה חודשים התקיימה הגדלה
כדי לחלק את הדירות, הזוכים קבלו פרטים על הדירות בהן זכו, הם פונים
אלי עם הפתקים בידיהם ומבקשים את דירותיהם. כאמור, הדירות עומדות
ריקות ועד היום לא אוכלוסה אפילו לא דירה אחת. כזכור, התנהלו בזמנו
ויכוחים אם נכון להעביר תושבים למקר, ואם אין כאן חלילה פעולת נישול.
מכל מקום, לאחר שהוחלט מה שהוחלט צריך לבצע ואם זה קצב הביצוע - זה
לא רציני ופוגע במעשה.

כאשר דיברנו ואמרנו שיש לעשות כדי
לבלום את הבריחה מן העיר אמר שר השיכון, שראשי הערים בארץ צריכים
להפסיק להשמיץ את הערים שהם עומדים בראשם. אנחנו לא משמיצים, אמירת
אמת איננה השמצה. אני סבור שאם עכו תמשיך להיבנות כפי שנבנתה עד היום
היא תהיה פריפריה בחשלת של חיפה והקרית. בעכו מתגבשת אוכלוסיה של
אינטליגנציה ערבית, דופאים, עורכי דין, מדעים באוניברסיטה, אינטליגנציה
ערבית זאת איננה עוזבת את עכו ואילו האינטליגנציה היהודית איננה דבקה
בעכו. 70% של המורים בעכו אינם גרים בעכו. האינטליגנציה היהודית
רואה את עצמה כחלק אינטגרלי של חיפה והקרית, והם באים לעכו רק לצרכי
עבודה.

אני נאבק עם אנשי משרד השיכון לא להמשיך
ולבנות בעכו כפי שנהגו עד כה, אלא צריך לבנות בצורה מתקדמת ומשופרת.
אינני מדבר על בנייה ברוח סביר, קיראון או אפקה. אני מדבר על שיכונים
באותים לאלה המבקשים לשפר את תנאי המגורים שלהם, שתהיה להם אלטרנטיבה
בעכו ושלא יאלצו לעבור לנהריה או לקרית-מוצקין, מפני שאם זה יהיה
התהליך - מצבה של עכו ילך ויוחמר.

אני באתי לעכו בשנת 1948 כדי לבנות
ולהקים במקום עיר יהודית. זו היתה מטרת בואי לעכו. אני נאבק על כך
שעכו תהיה עיר יהודית בישראל ולא סרח עודף של אוכלוסיה יהודית מאל-
אוכלוסיה ואינטליגנציה ערבית מגובשת, ואפילו מספר היהודים יהיה קצת
יותר גדול מזה של הערבים. אני מתקומם נגד הבנייה הטרומית, ללא הצלחה.
גם התושבים אינם מרוצים מן הבנייה הטרומית, שמלבישים אותו בכפייה
ובכוח על האוכלוסיה.

י. דורות:

לאחר מאבקים נבנו 38 ידרות במסגרת בנה ביתך בשעה שיש מקום 49 יחידות. במסגרת זו באו לעכו אנשים מחוץ לעכו. המסקנה היא שכשעושים מעשה יפה וטוב, הוא מושך. אבל אליה וחץ בה: באמצע השכונה יש 11 מגרשים שגדרו אותם והם משמשים מזבלה, גדל התיל העלתה חלודה והיא גרמה לפציעתו של ילד שרץ אחרי כלבו, ואנשים מבקשים לעזוב.

הצדה היא שהגורמים המטפלים בבעיותיה של עכו אינם גרים בעכו. אינני טוען שאי-אפשר לקבוע ולהחליט על עכו מרחביה או מהכרמל, אבל מי שראה את הדברים בוודאי מתייחס אליהם אחרת.

מתוך הדברים שהזכיר סר יוסי הם ממינהל מקרקעי ישראל ביחס לדורבה הקרקעית שלנו אפשר היה להתדשם כאילו אנחנו מטפלים על קירות. הקונסטפציה של המינהל היא כאילו אנחנו משופעים בקרקעות. נכון שיש אולי דורבה לעתיד, שיכוני המזרח, אבל שם יש בעיות עם יהודים שבצעו רכישות בשנות החמישים, בשנים 1950-1951, והם בעלי בתים כיום תמורת סכום של 40 - 50 לידות ששלמו באותן שנים ומשכנתא שהוסיפו לשלם במשך השנים. רוב הצריפים השורדיים שבמקום הם בבעלות פרטים של יהודים ולכן אין אפשרות להצביע על השטח הזה ולטעון כאילו אנחנו משופעים בקרקע. יש כאן חוסר ידיעה וחוסר הבנה למצב.

א. לין: כמה דונמים יש שם?

י. דורות: כ-400 דונם.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: השאלה אם אפשר לפנות את הרייזים ומה האלטרנטיבה שאפשר להציע להם.

י. דורות: ברור שהם לא יעזבו תמורת סכום של 15,000 ל"י ליחידת דיור שהם מפנים.

אני מבקש להטב את תשומת לבם של חברי הוועדה להחלטתה של הממשלה הקודמת בראשותו של הגב' גולדה מאיר, כשמו גבתי, שהיה אז שר החקלאות, הושפע מן החקלאים שבסביבה ולא היה חם לעכו, אבל גם הוא הגיע למסקנה ויש לעשות משהו ולכן מדובר על פינוי שטח עתידות וצרופו לעכו.

בעתונות נתפרסמו שני מאמרים בהם יש ציטוטים של אנשי מינהל מקרקעי ישראל אשר קובעים שיש מקום ל-62 אלף נפש, אנחנו מקבלים אדמות אבל תמיד רוצים עוד. אני מבקש לקבוע שאנחנו לא מקבלים אדמות ואין אנחנו רוצים עוד. נגסו מאתנו שטח של אלף דונם וצרופו אותו למועצה האיזורית געתון. אנחנו מבקשים שתוחזר לנו הגזלה הזאת. אנחנו לא רוצים לבזול מאיש.

בזמנו, כאשר קיימנו דיון פנימי, כאשר חבית-הכנסת חייקה גרוסמן היתה ראש המועצה של געתון, היא התנגדה שיינתן אפילו שטח של דונם אחד לעכו. כיום, לאחר שהכירה את בעיותיה של עכו היא אומרת שהיא בעד. זה שיינתן לעכו שטח של יד-נתן.

יש בעכו מגרשים שעליהם עומד בית ערבי עוד מלפני קום המדינה, עוד מתקופת המנדט. אם היינו מקציבים לנושא זה סכום מסויים ומתחילים בפינויים יזומים, כי אז אפשר היה במקום הבית הקטן שמתגוררת בו משפחה אחת או שמתגוררות בו שתי משפחות, להקים בצידן גבוה של שבע או לפחות של ארבע קומות ובכך גם לפתור בעיות וגם לשפר את חזותה של העיר כשנכנסים אליה. בדברי אלה אני מתייחס אל העיר הישנה, העיר המנדטורית, להבדיל מן העיר העתיקה. שטחים אלה שייכים למינהל מקרקעי ישראל.

י. דורון:

בשיחה שהתקיימה אצל מו' יוסי הם החלטנו, בגלל הדה-תכנון של העיר הישנה, להזיב את האכלוס בדירות הערביות. התחייבנו בפני המינהל שבנוא העת, כאשר יהיה צורך להרוס את הדירות, נפנה אותן. ידועים מקרים שערבים נכנסו לבתים אלה. אני מבקש שתינתן לחברת "עמידר" הוראה בדבר הקפאה.

בכניסה לעכו יש מזבלה ענקית, שחבר-הכנסת קורן שואל כיצד אני יכול לשאת את הדבר. רבותי, אלה שטחים אשר מיועדים לקייט ולתיירות, לפי תכנית מיתאר. אלה שטחים יקרים השייכים למינהל ושאינם פעם יכניסו למינהל כסף רב. ביקשתי שהשטח ינוקה ויגודר כדי שמשאיות לא תולנה להכנס לשם. זה תהליך שנמשך יותר משנה. אני יודע שיש הטוענים שגם לעיריה יש חלק בהפיכת המקום למזבלה. בודקתי את הדברים. יש כאן פירצה הקוראת לגנב. אני חוזר ומבקש לחסום את הכניסה למגרש הזה. מכיוון שמדובר בשטח השייך למינהל, שוויו מיליוני לירות, אני פונה אל המינהל בבקשה שיעזרו לי.

בקרוב יפתח בית-מלון בעכו, בית מלון ראשון אחרי אלפיים שנים. אני שואל: כיצד נוכל לפתוח בית-מלון יפה מול המזבלה הזאת.

מר ישראלי:

אני כיסינו את עכו, בעיקר את עכו היהודית, במוסדות יפים ומלאנו אותם תוכן. יש לנו פיגור מטויים במקטור הערבי, לא פיגור תקציבי. אני מבין שיש קושי באיתור קרקעות.

השאלה אם המוסדות האלה צריכים להיות בתוך עכו העיר.

א. לין:

איתרנו שטח מחוץ לעיר.

י. דורון:

יש בעיה של ארבעה גני ילדים, שנתקצב ונקים אותם סיד, בהתאם לצורך.

מר ישראלי:

הבעיה העיקרית היא במוסדות ציבור ובמוסדות תרבות, ויושבת ראש הוועדה ציינה שלא מצאה מצב כזה בשום מקום. אין ספק שמשפט זה הוא קשה ואמנם, המצב גם הוא קשה מאד בשטח זה. אין לי אלא להודות שלדעתי אין ביכולנו להרים את הנושא הזה בכוחות עצמנו. שר השיכון מצהיר שמשרד השיכון בונה לא רק דירות אלא הוא בונה שכונות ולכן אני סבור שמשרד השיכון צריך להתם לבנייתם של מוסדות תרבות ולא לעמוד מן הצד בנושא זה. צריכה להיות משימה משותפת של משרד החינוך ושל משרד השיכון כדי לכסות את עכו במוסדות ציבוריים ובמוסדות תרבות כנחוצים לעכו כאוויר לנשימה.

היו"ר ש. ארבל-אלטוולין: אם "הכרז" יזרק שוב למשרד השיכון, וממשרד השיכון - למשרד החינוך, אנחנו נלך לאיבוד. מה אומר משרד השיכון?

מר ברקאי:

הבעיה שלנו בעכו היא בעיה של קרקע לבנייה. כיום אנחנו בונים בעכו מזרח. יש בעכו קרקעות אשר נרכשו בזמנו על-ידי חברות פרטיות. אנחנו מתכוונים לבנות בשיתוף עם החברות האלה.

אשר למוסדות הציבור: משרד השיכון לא היה אחראי לבנייתם של מוסדות חינוך ומוסדות אחרים שהם באחריות מיניסטריאלית של משרד החינוך. משרד השיכון קיבל תקציב ממשרד החינוך והיה קבלן של משרד החינוך לצורך הבנייה של המבנים האלה.

מר ברקאי:
 כשהשר עופר נכנס לתפקידו כשר העבודה הוא בפגש עם שר החינוך והתרבות וביקש לקבל אחריות לבנייתם של מבני חינוך בשכונות שהוא בונה אותן. הסכם היה שמשרד השיכון איננו מקבל על אחריותו את פיגורי העבר אלא רק מה שבנייה משנת 1975, במקומות שסוכם עליהם, רק זה נמצא באחריותו של משרד השיכון.

מר ישראלי: עכו צריכה להיות יוצאת דופן.

מר ברקאי: אני מדבר על הסכם פורמאלי שסוכם בין שני הצדדים.

משרד השיכון לא קיבל תקציב מיוחד לענין זה ונאלצנו לוותר על בניית דירות כדי לבנות מבני ציבור. 70% - 80% מהפרוייקטים שמשרד החינוך אישר בשנת 1975 הם השלמת פיגור בשכונות שאנחנו בונים, עכו מזרח ושכונת קנדי, מוסדות הציבור השכונתיים מוקמים באחריותו של משרד השיכון ועל-ידי משרד השיכון.

אשר למוסדות ציבור כלל עירוניים: משרד השיכון הוא רק שותף ואין הוא האחראי, בעיקר כשיש דשות מקומות. משרד השיכון שותף לגבי מוסדות שיש להם קשר מתכוון, פיסית או בהסכמים מיוחדים, ואם יש בעיות סימון הוא נכנס לתמונה כדי לסייע. במתכונת הרגילה של ההסכם שבין משרד השיכון לבין משרד החינוך לא מדובר על מתקנים כלל עירוניים כמו סיפריה או מוזיאון, שאין ספק שהם נכסי תרבות שעיר זקוקה להם, וגם בחוק התקציב של משרד השיכון לא נקבע שנושא זה הוא תפקידו הבלעדי של משרד השיכון. משרד השיכון מסייע לפרוייקטים מסויימים כאשר יש הסכמה על כך בין כל הגורמים. למשל, לגבי מתקני ילדי של הגדנ"ע יש תכנית רב-שנתית, זה עניינו של משרד הבטחון, משרד השיכון משתתף בשליש או ברבע אבל הוא לא האחראי.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: מי כן אחראי?

פ. גרופר: זה אסונה של עכו - יש כתובות רבות.

מר ברקאי: היוזם בדרך-כלל היא הרשות המקומית.

יש גם צרכים מוסכמים על-ידי משרד המשלה שונים.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: העיריה יוזמת ויש תכנית, מי צריך לבצע? אנחנו לא מדברים עכשיו על השכונות המוקמות על-ידי משרד השיכון ועל ההתחייבות של משרד השיכון בנוגע להן, אנחנו מדברים על תכניות כלל עירוניות, על מוסדות ציבור ומוסדות תרבות בתכניות כלל עירוניות, שלא נתבצעו מסיבות שונות. בעיקר בגלל חוסר בתקציב, מה עושים כדי לקדם את הנושא הזה? משרד החינוך איננו יכול לשאת לבדו במעמסה זאת. מה עושה משרד השיכון בשטח זה? אי-אפשר להמשיך ולזרוק את הכדור ממשרד אחד למשרד אחר, כך נזרקה עכו במשך שנים ועכשיו אנחנו נושאים בתוצאות.

מר צלנר: בעקבות הצהרתו של שר השיכון על בניית שכונות עם מוסדות ציבור, משרד השיכון,

באמצעות העיריה, הפעיל הקמת בית-ספר והקמת בית-כנסת, אם כי הבנייה בצפון מסיבית ביותר ומספרית גם גדולה ביותר ואף-על-פי שבנייה זו הופעלה לפני 1 באפריל 1975 ועדיין יש ויכוח על תוספת תקציב. אנחנו נמצאים עכשיו בשלב הגמר של סכרז לעוד שני גני ילדים באותה שכונה. כן יופעל שם סרכוזן עם חנויות. אני מדבר על מוסדות בשכונות שלגביהן ניתנה הכרזה של שר השיכון.

יש תכניות על בית-עם ומתנ"ס, והוגסחו תקציבים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מר צלנר:

אני נפגש עכשיו לראשונה בנושא זה. אם יטילו עלי לספל בתכניות מסוג זה, אני מבצע אבל אחרי שאקבל הנחיות מגבוה. עד היום לא טיפלנו בתכניות כאלה בישובים קיימים. היתה אמנם השתתפות למוזיאון מרכזי ולמוסדות בגבול של שטח שנבנה על-ידינו מתוך הנחה שיהיה בכך כדי לשרת את הישוב החדש.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מבין שלאנשים בשטח אין הנחיות ממשרד השיכון שאתם יכולים ללכת למבנים כלל עירוניים שאינם בתחום הבנייה שלכם.

מר צלנר: נכון.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: מה עמדת משרד החינוך?

מר ישראל:

אנחנו צריכים להתייחס אל עכו כאל מקום יוצא דופן, כי התנאים של עכו מיוחדים. אי-אפשר להיות פורמאליסטים במידה כזו ולומר שכאשר מקימים ובונים שכונה חדשה בונים בה את כל מוסדות החינוך. יש מוסדות ציבור לכל תושבי העיר, גם לתושבי השכונה החדשה.

אנחנו אחראים לעניין של מוסדות התרבות, אבל אין באפשרותנו, תקציבית, לפתור לבדנו את הנושא הזה. אנחנו מבקשים שמעבר לזה שנקבע בינינו ובין משרד השיכון, הבה נדים את המשא הזה ביחד.

מר ברקאי:

אני מסכים שעכו היא בעיה מיוחדת שצריכה פתרון מיוחד. עם זאת אני מבקש לזכור שלא מזמן התקיים דיון על בעיותיה של צפת, ועל בעיותיה של מעלות. ועדת שרים קבעה מדר עדיפויות בין עדי הפיתוח. עכו נמצאת בקבוצה ב' של עדי הפיתוח, וזאת שמעתי על כך ערעור בפורום ציבורי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: האם גם אנשי המקום לא ערערו על כך?

מר ברקאי:

יש החלטה של ועדת שרים ושל הכנסת ביחס לפיתוחה של מצפה רמון. יש ושימה של ישובי פיתוח, כולל ירושלים, שמוסכם שצריכה להעשות בהם פעולה של פיתוח מואץ. אני אומר את הדברים האלה כדי להדגיש שהתקציבים מוגבלים ואילו הצרכים הלגיטימיים רבים.

אני מוכן לשבת עם מר ישראל ועם אנשי עכו כדי לבדוק מה ניתן לבצע בעכו. מה אפשר להקצות לעכו במסגרת האפשרויות הכלליות של משרד השיכון, כאשר ועדות שונות ופורומים ציבוריים שונים טוענים שצריך לראוב גם להם, ואני שוב מזכיר את מעלות, שאיננה רחוקה מעכו, ואני מזכיר את כדמיאל ויש עוד ישובים בגליל שיש להם צרכים שונים וגם בהם אין פותרים את כל הבעיות, וגם שם לא הכל מאושרים. במסגרת מגבלות אלה אני מוכן לשבת עם מר ישראל ועם אנשי עיריית עכו ולבדוק מה ניתן לעשות השנה ובשנה הבאה.

ד. קורן:

אני תומך בדבריו האחרונים של מר ברקאי. אני מציע שנחדל מהטלת האשמות איש על דעהו. עכו כולה היא עיר פיתוח. מבחינה פורמאלית אין כל מניעה לפעול בה - היא עיר פיתוח. אשר למענתו של מר ברקאי, שהיא מפללת בקבוצה ב' של עדי פיתוח לא מדובר בעדיפות ב' אלא בתנאי ההשקעות, ועכו נמצאת בקבוצה ב'. אין פירוש הדבר שרק אחרי שיפתרו את כל הבעיות של איזור א' יגיעו לעכו.

ד. סדרה:

צריך לשים את כל הצדכים על השולחן, לחלק להם את המשאבים, והתנאים שיינתנו לעכו יהיו שונים מאלה שיינתנו לערי פיתוח שבקבוצה א'. אין זה אוסר שעכו נדחק למקום האחרון. אולי יש מקום לשנות קצת את העדיפויות בתקציב כדי להבטיח שייבנו מוסדות ציבור בעכו. נראה לי שצריך לגשת לענין זה באמות מידה רציניות יותר. לרשות המקומית אין אמצעים, היא צריכה לגייס כספים. צריך לקבוע תכנית פיתוח מה עושים השנה ומה עושים בשנה הבאה.

ט. ברקאי:

אם מדובר על תכנית פיתוח לעיר, אני מצייין כי הזמנו תכנית פיתוח אבל מכאן עד לביצוע יש מדחק רב. אני מזכיר שבעכו יש פנינה - העיר העתיקה. אני חושב שהוועדה צריכה לפנות לנוגעים בדבר כי עכו איננה רק 11 מגרשים במסגרת "בנה ביתך", והבעיה שלה איננה רק שטח שברשותה של המועצה האיזורית בעתון, אלא גם פיתוח שטח שאיננו שייך למשרד השיכון אלא למשרד התיירות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

נזמין לישיבת הוועדה את שר התיירות.

ה. זיידל:

עיר אחת ולה כל כך הרבה דשיות.

א. לין:

אני חושש שמתוך לחצים וחוסר העזה בעקבות הלחצים הולכים וקוצים תכנית

שעלולה להיות בכיה לדורות.

ראיתי את התכנית של הוועדה לפיתוח עכו העתיקה. התכנית הכללית נראית לי מאד, אבל הצדה היא שהחברה לא פועלת. עקרונית, לדעתי, צריך היו לפנות את כל עכו העתיקה וליזום שבעלי עסקים ומלאכה זעירה יקימו, כמו ג'פו, איזור מסוים. איבני מבין מה הטעם לתכנן במקום בית-ספר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

התכנית איננה לשנה אחת ויש הכרח שיהיה בית-ספר לאוכלוסיה במקום.

א. לין:

אני מבקש לשאול אם הדבר נבדק לעומקו.

י. דרור:

הוא נבדק. בעיקרון חבר-הכנסת לין צודק. אסור לנו להתעלם מן העובדה שכיום יש בעכו אוכלוסיה ערבית של כ-12 אלף נפש.

לפי קצב הבנייה במקד, אולי בעוד עשרות שנים תוכלנה לעבוד לשם 100 משפחות. בינתיים צריך לספק את הצדכים של תושבי העיר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מהדברים ששמענו אני מבינה שיש נכונות, הן מצד משרד החינוך והן מצד משרד השיכון, ללכת במשותף כדי לבצע פרויקטים כלל עירוניים שאינם במסגרת המסד הקיים בין משרד השיכון ומשרד החינוך. שלושת הפרוייקטים שצריך להתרכז בהם הם בית-העם, מתנ"ס, ובית נוער. מר ברקאי ממשרד השיכון יהיה היוזם לפגישה עם מר ישראל ממשרד החינוך ועם אנשי עיריית עכו. אני מבקשת ליישבה הבאה שלנו בנושא זה נקבל סיכום דברים מפגישה זו.

לדעתנו, עכו היא עיר פיתוח א' א'. גם הממשלה מקודמת וגם הממשלה הנוכחית מטפלת בנושא של עכו בצורה לא שיגרתית, ועכו זקוקה לטיפול שאיננו שיגרתית.

א. לין:

איפה צריכים להיות מוקמים המוסדות האלה?

בית העם יוקם ליד הבנין של מועצת
תל אביב.

י. דורון:

רצוי שנקבל את הסיכום של הפגישת
המשולשת, משרד החינוך, משרד השיכון
והעירייה, לפני הישיבה הבאה שלנו בנושא זה.

י. קורן:

אני מבקשת שתוך שבועיים נקבל את הסיכום
הזה.

הי"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נעבור עכשיו לבעיות אחרות.

י. חזיזה:

אני שמח שהפעם אנחנו מקיימים ישיבה
לאחר ביקורם של חברי הוועדה בעכו, ולכן
אפשר לדבר על דברים ממשיים. אני שמח שהנבחרים, במשרדי הממשלה אבל
בעיקר בכנסת, התחילו לחוש שיש צורך הכרחי לפעול. אני מצטער לציין שלא
זה המצב בקרב הפקידות הבכירה במשרדים, שעדיין אינם חודרי הכרה שבעייתת
של עכו היא בעיה לאומית ממדרגה ראשונה מעל לשיקולים אישיים.

הפקידות הבכירה מבצעת מדיניות בהתאם
להנחיותיו של השר הנוגע בדבר.

הי"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הלוואי וזה היה כך, יש שהמצב שונה וזה
בעוכרנו. הלוואי והשר היה המשפיע על

י. חזיזה:

הפקידות הבכירה.

האם אתה רוצה לומר שהפקידות הבכירה
מקבלת בהוראותיו של השר?

מ. דרובלס:

יש לי הרושם שהפקידות הבכירה איננה
מתייחסת לעניינה של עכו כפי שהיא צריכה,

י. חזיזה:

דהיינו, מבחינה לאומית כוללת.

נמצא שדאש העיר נשלט על-ידי סוכנות
שונים והשר - על-ידי פקידים.

י. לוי:

מספר התלמידים הערביים בבתי-הספר
היסודיים בעכו משתווה למספר התלמידים
היהודים. פירוש הניגוד שתוך פרק זמן לא רב עכו עלולה להיות נצרת במהדורה
חריפה וחמורה יותר. אני אומר דבר זה בלי להתעלם, חלילה, מבעיותיהם
של הערבים בעכו העתיקה, החיים בתנאים קשים והביקורת הנמתחת עלינו
מוצדקת בחלקה הגדול. לר יתכן ש-10 - 12 נפשות יגורו בכוח קטן. שנים
סדורים על התכנית במקד, במשך חמש שנים נעשות פעולות שכוונתן להתושבים
יעברו לשם, אבל התוצאה היא כשלון רציני.

י. חזיזה:

ביקרתם באיזור שיכונני המזרח וראיתם
את המצב. המינהל ומשרד השיכון אינם חיים בשלום, אבל מדוע צריכים
להתפרטם מאמרים בעתונות?

הדברים נאמרו גם בוועדה.

י. הט:

ועדת העבודה חשה, ותכוון על כך, שבעייתת
של עכו איננה בעיה מקומית. אם אנחנו
מבקשים למנוע מעשים חמורים בתוך העיר צריך להביא לכך שהכל יהיו
חודרים הכרה שבעייתת של עכו היא בעיה לאומית ממדרגה ראשונה. העניין
הובאה לפני ראש הממשלה. אני מקווה שתהיה ועדת מנכ"לים שתקבל החלטות
מעשיות כדוגמת ההחלטה שנתקבלה היום בין משרד השיכון ומשרד החינוך.

י. חזיזה:

מ"ר זלנדר:

בישיבה הקודמת נסיתי לתת חומר רקע
לפעילות הבנייה של משרדנו בעכו. נתתי

מספרים עם יעדי בנייה.

אני שואל את ראש העיר אם הוא מתנגד
לבנייה המובצעת שם לעולים. היות ואנחנו לא גורם אכלוסי לדיחות של
עולים אני שותף לביקורת שלו. מכל מקום; ידוע לי שבשנתיים-שלוש השנים
האחרונות נעשתה שם קליטה של עולים מרוסיה ובנייה זו היתה במקום.

ניצלנו כל מקום בעכו מזרח, ואולי בעוד
מספר שנים נשמע טענות על כך. אם היה מקום לבנייה לזוגות זעירים - נכון
היה לבנות במקום שבנינו. אינני רואה בנייה פרטית מהותית יותר. ציבור
האוכלוסייה שלנו ספציפי למדי, אנחנו רוצים להביא אותו לדסה יותר גבוהה
ולכן אנחנו בונים במרחבים כאלה.

בזמנו תכננו ואיתרנו מקום לבנייה במסגרת
"בנה ביתך"; לחסנו על איתור שטח. לראש העיר היה מקום אחר. בניגוד לכל
המדיניות בארץ, "בנה ביתך" נבנה שם על-ידי חברה ולא על ידי בנייה עצמית.
נכון שיש בעכו 11 מגרשים. אינני רוצה לתקוף מישהו אחר כתוצאה מהגנה
עצמית. אינני יודע מדוע ראש העיר כורך את המגרשים האלה עם משרד השיכון
כשהוא יודע שאנחנו נמצאים בנקודה זו בסירה אחת ואין אנחנו מצליחים
להעביר את המגרשים להגדלה עצמית. אני נמצא עם ראש העיר אלא שהוא הופך
את הקערה על פיה.

י. דורון:

ראיתי מכתב שלך למר ברקאי.

מ"ר זלנדר:

כשלא הצלחתי במחוז שלי פניתי לאיש
המשרד.

הזכ"ר ש. ארבל-אלמזלינו:

כמה יחידות נוספות יש בתכנון במסגרת
"בנה ביתך"?

מ"ר זלנדר:

יש 50 - 60 יחידות באותו השטח של
המעברה, אבל אם תהיינה פניות - אפשר
באותו שטח להגדיל ולתגבר את המספר, כי כל תכנית בנין ערים נתונה
לשינויים בהתאם לצרכים. המעברה נמצאת בשלבי היסול ויש שאינם רוצים
להתפנות ומהווים מטרד ורק בודדים משפטיים ובפעולות אדמיניסטרטיביות של
הרשות המקומית אפשר להתגבר על כך. אני מקווים שנצליח להתגבר.

במסגרת הפרובלמות והתקציבים העומדים
לרשותנו היינו צריכים לקבוע עדיפויות. העדיפות הראשונה ניתנה למעברה.
ואמנם, בשנת 1975 ניתנו 300 פתרונות להטבת תנאי דיור בעכו. נכון שבאותה
תקופה טיפלנו במקרים בודדים של צריפים שוודיים. שנת 1976 תהיה מיועדת
לפינוי מטודים אלה. אנחנו צריכים להיות מודעים לעובדה שברגע שמתחילים
בחיסולה של שכונה הבלאי גדל בקצב מהיר יותר והדבר מחייב אותנו להחיש
ולזרז את פעולת החיסול, כי אלה שנשארים במקום סובלים יותר. יחד עם
זאת צריך לדעת שיש מקרים של בעלויות שהאנשים אמנם אינם גרים במקום
אבל המבנים מועברים מיד ליד.

אנחנו מקימים גרעין ראשוני של שכונה
חדשה גם בעכו מזרח. גם שם יש מקרים שדייר בנה מסביב לצריף ודורש סכום
של חצי-מיליון לידות תמורת פינוי.

ד. קורן:

יש חוק פינוי ובינוי.

מ"ר זלנדר:

לא דאינו את התוצאות לפי חוק זה.

ר צלנר:
אנחנו לא מגיעים לצו פיננסי נכון, אם כי יש דירות אלטרנטיביות. אנחנו צריכים לצוא פתרון לנושא הזה של הצריפים השורדיים, ואני מקווה שנוכל לעשות את השנה.

יו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אלה דברים שאנחנו שומעים מזה זמן רב. מה הצעדים שתבקשו בהם לחיסול הבעיה?

ר צלנר:
שנת 1976 מיועדת לפינוי הצריפים השורדיים. יש כיום חלקי פתרונות. כל חודש דוכשים ירות "ארגם" והן מיועדות למטרה זו. גם במסגרת הבנייה שבביצוע נופל תור את הבעיה הזאת.

אשר למקד: רק בשבוע האחרון, אחרי תיקון דירות, חברת עמידר קיבלה את הדירות והתחילה בצעדים לאיכלוס. עם אחרים זתמו חוזים.

דודנו:
עדיין לא.

ר צלנר:
זה יהיה השבוע.

יו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
האם מסרתם את הדירות לחברת עמידר?

ר צלנר:
כן. אנחנו בונים 53 יחידות נוספות, יוצא סכרז על 60 יחידות חדשות. התכניות נועדה המחוזית ועד סוף חודש מארס או אפריל יהיה קבלן גם ל-60 יחידות נוספות.

דודנו:
עוד לא עלו על הקרקע.

ר צלנר:
כן עלו על הקרקע.

לינו:
האם יהיה שם גן-ילדים?

ר צלנר:
בינתיים - רק חנויות.

לינו:
האם יהיה כביש חיבור?

ר צלנר:
כן, זה צמוד לכפר הקיים. שיפצנו כביש אספלט. זה חלק מהכפר כיום.

יו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
מתי תסתיים בנייתן של הדירות שבבנייה?

ר צלנר:
הוחל רק בבנייה. זה ענין של שנתיים.

ר ברקאי:
הושמעה כאן טענה כאילו מבקשים לפנות אנשים בסכום של 15 אלף לירות. הנושא לפינויים הוא מסובך. יש אנשים החושבים שבאמצעות הפינוי יוכלו לפתור כל בעיותיהם. אשכול הסנוח אמר פעם שהמדינה איננה יכולה לספק את דירה לאשה השניה. אנחנו לא נוכל להכניע לסחטנות. יש מקרים שבנו הרחיבו דירות, הפכו אותן לווילות במקום שאין בו וילות.

יו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
האם הרחיבו ללא רשיון?

ר ברקאי:
אינני יודע. הייתי בסיוור בכפר גבירול, ויש שם אנשים הסבורים שהם גרים בוילות, אשר מדובר בחורבה ערבית ששפצו אותה. אנשים כאלה טוענים לזכותם לווילה זקום אחר. משרד השיכון איננו מוכן להכניע לדרישות כאלה.

סר ברקאי:
צריך לדעת שהכוח שלנו הוא בערבון סוגבל, אנחנו פונים גם לבית-המשפט אבל בית-המשפט, כעיקרון, פוסק לטובת האזרח נגד הממשלה. יש גם שאנשים משנים את דעותיהם במשך המסא-ומתן.

בכפר שלם, לדוגמה, היה שיתוף פעולה בין העירייה לבין חברת חלמיש ומשרד השיכון. הוחלט שיביאו טרקטורים לפינוי, אלא שהמטרה איננה רוצה להיות מעורבת. יש קשיים בביצוע צוים.

אשר לגובה הפיצוי: אנחנו מפנים לפי קריטריונים במקומות שונים בארץ.

הי"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
ברור שסכום של 15 אלף לירות איננו מאפשר לרכוש דירה במקום אחר.

סר זלנר:
מדובר על רבע צריף הכולל חדר ומטבח.

י. דורון:
70% - 80% מאלה שיש להם חזקה חוקית על הצריפים בשיכון המזרח מוכנים להתפנות. הם מבקשים דירה תמורת דירה. הם רכשו בזמנו את הצריפים, במשך השנים הצריפים נתבלו ונרקבו. הדיירים הגרים בהם מתגוררים בתנאי דיור איומים ומוכנים לצאת. הם מבקשים דירה תמורת דירה. קבלן פרטי היה יודע לנצל את המצב הזה והיה עושה הון.

אשר לשכונת נפוליאון. במשך מספר שנים נאבקתי עם משרד השיכון בקשר "בנה ביתך". הצעתי אלטרנטיבות שלא נתקבלו. אני חושש שלא נפנה את השכונה הזאת אפילו לא בעוד שנתיים, ולא באשמת משרד השיכון, כי יש משפחות שאינן רוצות להתפנות. במזרע יש שתי משפחות כאלה ומספר קטן גם במסמדיים. בשכונת נפוליאון יש 40 - 50 משפחות שלא תתפנינה, ובינתיים אי-אפשר יהיה לבצע את התכנית של "בנה ביתך".

הי"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
מה הם דוברים?

י. דורון:
אני חושש שהמשפחות האלה לא תתפנינה תוך שנתיים - שלוש, ובינתיים לא תבוצע התכנית של "בנה ביתך".

סר זלנר:
היום צריכה היתה להתקיים בעכו ישיבה של האחראים במחוז, בהשתתפותו של סר אלפנודי, לדיון בנושא זה. אחרי שקיבלנו הודעה על ישיבת ועדת העבודה ביטלנו את הישיבה שתוכננה בעכו.

י. דורון:
אני מבקש לחזור לבעיה שהעליתי פס"ר. אמרתי שקיבלנו תנופה עצומה של בנייה, בונים אבל אנחנו לא מאושרים סכך. בשאלתי בקשר לקליטת עולים. האם יקום ראש עיר בישראל ויאמר שהוא נגד קליטת עולים? ברור שאנחנו בעד קליטתם של עולים אבל אנחנו מתווכחים על צורת הבנייה, ביחוד כאשר מדובר על בניית דירות בגודל של 40 מ"ר.

סר זלנר:
לא.

י. דורון:
אני אוכל למנות כמה עשרות דירות הנבנות בגודל של 40 וכמה מטרים מרובעים.

סר זלנר:
זה לפי בקשת משרד הקליטה.

אני זוכר את הזעם שהיה בציבור כשבעל, דאשתו והכלב שלהם קבלו דירה של ארבעה

סר טלפון:

חדרים.

לקשישים אין מקום לגור בו.

ט. כהן:

לעכו יש מספיק בעיות מסלה.

הי"ד ש. ארבל-אלמוזלינו:

עכו וערים דומות כמו חצור ובית-שאן עשירו את חלקנו בקליטת עליה בו בזמן שחיפה

י. דורון:

התגוננה והיה לה כוח לא לקלוט את המשקעים האלה. אחוז המקרים הסוציאליים אצלנו הוא מדהים. אני מביע את מלוא הערכתי למשרד השיכון ולמשרד הקליטה על שיתוף הפעולה ביניהם, האם דאש העיר איננו פונקציה כאשר מדובר בעיר שהוא אחראי לה?

יש כיום עשרות דירות למכירה בעכו.

באיזה איזורים?

א. לין:

במרכז העיר, בוולפסון, אבל לא רק בוולפסון. אפשר לראות את ההיצע בעלון המופיע בעכו

י. דורון:

אחת לשבוע, כיום ששי.

משרד השיכון מפעיל אתו חדש, זה ענין של מיליונים. ביקשתי ממנו לרכוש את הדירות, בכל הגדלים, אבל בעיקר דירות קטנות שאפשר להועיל אותן לקשישים ולבודדים, ובצורה כזו אפשר לחסוך ולמנוע יצירת סלאמס חדש ואז אפשר יהיה גם לעשות תכנון משותף עם העיריה לשכונה יותר מתקדמת.

מה קורה עם הדירות העומדות למכירה?

א. לין:

רובן נרכשות על-ידי ערבים. משרד השיכון טוען שהוא איננו דוכס דירות.

י. דורון:

הוא דכס דירות מקבלנים פרטיים.

ד. קורן:

דובר על מוסדות ציבור. בצפון העיר הולכת ומוקמת שכונה גדולה. מר צלנר אומר שהחברה התמככה עם המתכנן. אני חושב שאת החנות צריך לבנות לפני או בד בבד עם הדירות, כי אחרת יש לחץ של רוכלים ורוכנים. אני מתקומם נגד בנייה בצורה כזו.

י. דורון:

למה אתה נותן רשיון בנייה?

ל. דיציאן:

כאשר הייתי בלאץ של הפגנות מצד תושבים השכונות ומעברת נפוליאן אנשי משרד השיכון טענו נגדי: אינך רוצה - אנחנו לא בונים.

י. דורון:

האם הטהנדס שלך לא ידע שאין חנות במקום?

ל. דיציאן:

בתכנית אנ יש, אבל זה לא מופעל בגלל סיבוכים. בתכנון יש, אבל לא בביצוע. באים אלי עולים חרשים מגרוזיה האומרים לי: אין חנות בשכונה. אני רוצה לעזור בקליטת העליה הזאת אבל אינני יכול.

י. דורון:

י. דורון:

אני מקווה שאתם זוכרים שבסיוור הצבעתי על בלוק 31, שיש בו דירות בגודל של 94 מ"ר. בחודש נובמבר 1974 היה המחיר לדירה 84 אלף לירות אלא שהיו בעיות קשות ולא יכולנו לאכלס את הבית. בחודש אפריל 1975 קפץ המחיר ל-140 - 141 אלף לירות. היום מחירה של דירה מגיע ל-170 אלף לירות והבלוק עדיין לא מאוכלס. זה בלוק מתועש. מקדים כאלה הודסים את העיר.

מר צלנר:

על כל 1500 יחידות דיור יש 150 דירות בגודל של 55 - 65 מ"ר, דהיינו 10%. ברור שאנחנו בונים דירות קטנות לפי הזמנות וצרכים. יש לנו, בהתאם למספר המועמדים, למסירה דירות ישנות. גם ביום ראשון ישבנו ודנו ברכישת דירות בשכונה שעליה דיבר מר דורון וציין שאנחנו לא רוכשים דירות.

ד. קורן: כמה דירות רכשתם?

מר צלנר: הוצעו 12 דירות. עובדה זו ידועה לעירייה.

יש שכונה בעכו צפון, הכוללת 1200 יחידות ש-900 מהן גמורות ומהצד השני של הכביש יש עבורן מרכזון הכולל 6 חנויות, וזה הופעל. במסגרת השטח שהוא עכשיו בבנייה, הכולל 700 יחידות דיור בשלב בנייה, יש שם מבנה חנויות. תהיה לנו בעיה כיצד להדביק את הזמן שהחברה הפסידה בבנייה בגלל המתכנן. גם לעיריית עכו יש צרות עם תכנון של בית-ספר.

י. דורון: בגלל מילוי שלא עשיתם.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אין ספק שהתיאום והשיתוף עם העירייה איננו מלא בכל השלבים. לא יתכן שיהיה במקום תכנון שהעירייה מתנגדת לו. לא יתכן שיהיה תכנון ללא שיתופה של העירייה. לא יתכן שהעירייה לא תוכל להביע את דעתה. זו בקורת המוצא וזו בקורת המוקד.

מר טלמון:

אשר לשאלת הפיננסיים: לנושא זה אנחנו יכולים להקצות כמיסון הוצאות פיננסי את ערך הקרקע של אותו אתר. דהיינו, 80% - 90% מערך הקרקע יכולים להיות מיועדים לפיננסיים. דבר זה מעוגן בהחלטות שונות. יש שאנחנו נתקלים בבעיה שפיסת קרקע ששוויה, לרוגמה, לירה, הצרכים שווים שתי לירות. אנחנו מנסים להתגבר על בעיה זו בשיתוף עם משרד השיכון, בצורה שהכספים האלה, אשר מקודם בערך הקרקע, יתווספו לתכניות הסיוע השונות כגון שלוש פלום, כדי לאפשר פתרון.

בינתיים אנחנו לא רואים יכולת ציבורית למסור לחברות עסקיות אתרים תפוסים, כי מכל ההליכים של מסירת שטחים לחברות עסקיות היו עד כה סיבוכים. חברת ממלכתיות מטפלות מטעמנו בפיננסיים. הסכומים אשר מעמידים לפיננסיים הם התגבולים שאנחנו מקבלים מערך הקרקע. בענין זה יש קריטריון ואינני יודע מאין נלקח הסכום של 15 לאף לירות, זה אולי סכום נוסף לדירה שאדם מקבל. הקריטריון לגבי משפחה עם שניים - ארבעה ילדים, מדבר על סכום של 40 - 50 אלף לירות, במקביל לאתר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מבקשת שנקבל את הקריטריונים.

מר טלמון:

אנחנו שומרים שלא לעבור את מה שנוגע לערך הקרקע, כדי למנוע תקדימים, ואנחנו גמישים כמה שנוגע לקריטריונים.

מ. טלמון:
אני רוצה לציין בחיוב את העמדה של האוצר, שתקציב הפסיכיים לא קוצץ אלא הועלה במשהו, מתוך הבנה שהדבר חשוב מבחינת הרזרבה הקרקעית ופתרון של בעיות סוציאליות.

אשר לפדיון העברות בעיר הישנה. למינהל אין שום עגין לקבל את חלקו בדמי מפתח בהעברות בעיר הישנה. בדרך כלל, כאשר מדובר בדיון מוגן, כאשר אדם מוסר את דירתו בדמי מפתח, נניח תמורת סכום של 30 אלף לירות, הוא נותן תצהירים לא סדוייקים, בדרך-כלל על סכום נמוך. בדגש שידוע בציבור שעל כל תצהיר חברת עמידר משלמת שני-שלישים לפדיון - הם נעשים גבוהים יותר, לדוגמה, 100 - 150 אלף לירות. היו מספר דירות שהתלבטנו מה לעשות אתן, ומסרנו אותן באופן זמני לעיריה כדי לסנוע פלישות.

מ. כהן:
למה אי-אפשר היה להרוס אותן?

מ. טלמון:
מפני שפונתה דירה אחת מתוך שמונה דירות.

פינוי המזבלה הוא בתהליך של ביצוע. נהיה זקוקים לשיתוף פעולה של העיריה כדי שלא יהיה זה פינוי מתמיד.

אשר למגרשים ולהגדלה. יש כאן בעיה סבוכה למדי אם כי מדובר במספר קטן של מגרשים. זה המקום היחיד בארץ שבצענו בו את התכנית של "בנה ביתך" שלא באמצעות פרסום פומבי והגדלה. חברת שיכון ופיתוח בנתה משום מה 38 יחידות, כנראה שהפסידה, ויש 11 מגרשים. אני סבור שצריך לעשות כדי שהחברה תסיים את הבנייה.

אין לנו ספק שבצורה זו של בנייה יש משום אובדן פוטנציאל של דירות של אתרים אלה. באופן מודע ובהכרה הסכמנו להפסד של 100 - 150 יחידות דירות. אם תהיה אפשרות ללכת לתכנית נוספת בעכו, אני מניח שגם במקרה זה נסכים לוותר על קיבולת הציבור ועל שווי הקרקע, אבל תהיה בעיה באיזה הליכים לעשות זאת. ברור שצטרך את שירותיה של החברה הציבורית לבנייה.

דבר דומה לזה יש לגבי הקצאת מגרשים בודדים במרכז העיר. במרכז העיר הישנה יש פה ושם מגרשים שלגבי חלק מהם היו מברזים פומביים וחלקם נמסרו באמצעות משרד השיכון לחברת טלע. אין כאן כדי לפתור בעיות של מסות גדולות, אבל יש בכך כדי לספק פתרון למשפחות מסויימות.

אנחנו תקועים במשפט לגבי פינוי שטח נוסף של 110 - 115 דונם. משרד הסעד מסר קרקע לחוכר בלתי חוקי. תהליך הפינוי כרוך באמצעים משפטיים. אנחנו מנסים לזרז את סיום המשפט. מדובר על שטח ש"עתידות" החכירה לחוכר ו"יד נתן צריך לקבל מ"עתידות" קרקע כדי שיוכל לפנות שטח לצרכי בנייה.

אשר לעיר העתיקה. באופן פורמאלי, רובה של העיר העתיקה הוא בבעלות המינהל, באמצעות רשות הפיתוח. מבחינת התגבולת הכספית אין כאן כדי להוות תרומה חשובה לתקציב. מכל מקום, אין ספק שיש בעיה. העלינו הצעה, שעדיין לא לבשה דפוטים פורמאליים, להעביר את העיר העתיקה לאחזיותה של החברה הקיימת בתנאי שמשרד השיכון יהיה בה גורם דומיננטי. לראות את הדברים לא רק מאספקט של התיירות אלא כשם שמתנהלים הדברים בעיר העתיקה בירושלים כן יהיה המצב לגבי הרובע העתיק בעכו.

א. ליון:
זו תפנית דרמאטית.

מר טלמון:
 לפני שבועיים - שלושה נפגשנו עם אנשי
 משרד השיכון. היתה שיחה בין מנהל המינהל
 ומרדכי שייכון. הדברים עדיין לא
 מוקדם. מנהל החברה נפטר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: האם הגורם העיקרי הוא משרד התיירות?

מר טלמון:
 כן, אם כי יש גורמים נוספים.
 הנושא של העיר העתיקה, מבחינת המינהל,
 פתוח.

א. ליו:
 מי הסמיך אתכם לתכנן שינוי דראמטי של
 העיר העתיקה?

מר טלמון: אני מדבר על רעיון בלבד.

בעיר העתיקה חיות קרוב ל-2000 משפחות.
 לפני כחצי-שנה פנה אלינו ראש העיר ואמר שבעיית השיכון שם היא פצת
 זמן וכדי למנוע התפוצצות צריך להתחיל לשפץ ולתקן את הבתים. עדכנו
 סקר, הלכנו לראות את הדברים בעין. אינני מאמין שבאמצעות מטה קסמים
 אפשר להעביר משפחות רבות למקור. יש לעשות את הדברים בתבונה. זה תהליך
 מסוך וברור שאין כל מטרה לפנות את כל תושבי המקום אלא את התוספות
 בלבד. אני מניח שאם הרעיון שאני מדבר עליו יקרים עוד וגידיים - הוא
 כפוף לגורמים שונים - יש טעם והרעיון שווה מחשבה. אם נציגי הציבור
 יחשבו שאנחנו טועים - נקבל את מרותה של הרשות המחוקקת גם בתחום זה.
 מכל מקום, הטיפול ברכוש הזה צריך להיות שונה מדרך הטיפול ברכוש בארץ
 במקומות אחרים. יש לזכור שמדובר ב-1000 בתים שבהם מתגוררים כ-2000
 משפחות והדבר הזה מחייב טיפול מיוחד.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אמצב בעיר העתיקה לא יכול להימשך כמו
 שהוא. איש איננו מתכוון לרוקן את העיר
 העתיקה מתושביה, אבל יש שם משפחות המתגוררות בתנאים שלא יתוארו ואם
 אדבר על דירור תת-תקני, זה מושג עדין לגבי מצבם. על זה מדובר. מה התכנון
 אשר יכולות לאפשר הוצאת המשפחות האלה מן העיר העתיקה כדי שירוח להן
 וכדי שירוח לאחדים במקום. הדירות אשר אינן מתאימות למגורים צריכות
 להתפנות ויש לאטום אותן. כאן אני מבקשת לדעת אם אמנם במקרה של פינוי
 דירה בלתי מתאימה למגורים ניתן לאטום אותה? היכן ניתן לשכן משפחות
 אשר מתפנות מן העיר העתיקה? אני מבינה שהתכניות והביצוע במקור מתנהל
 בעצלתיים. מכל מקום, הפתרון איננו יכול להיות רק במקר וצריך למצוא
 פתרונות גם בעכו, כי פתרונות במקר בלבד מקומם את האוכלוסיה. אני
 מבקשת שנשמע פרטים קונקרטיים.

מר ברקאי:
 אמסור אינפורמציה בקשר לקריטריונים של
 פינוי, כפי שסוכם בינינו ובין המינהל
 ואשר מהווים נוהל רשמי בצורת טופס. הגישה הבסיסית היתה שהאיש צריך
 לקבל דירת חלוף. יצאנו מנקודת מבט זו וקבענו מה היא דירת חלוף לקבוצות
 שונות של אוכלוסיה. יש שני מקורות מימון: מענק הפינוי והלוואה
 או דירה בשכירות, לפי קריטריונים של משרד השיכון. מענק הפינוי ניתן
 בהתאם לבעלות, גודל השטח וכן בהתאם לקריטריון סוציאלי אשר מוסיף
 נקודות או כסף, קריטריון סוציאלי פירושו גודל המשפחה, מספר הנפשות
 לחדר וכו'. בעיקרון הוחלט במשרד השיכון, שאם טכום הפינוי הניתן על-
 ידי המינהל איננו מספיק אבל המקרה מחייב עזרה נוספת - משרד השיכון
 בותץ עזרה מתקציבו. ברוב המקרים מדובר על דירה בשכירות. כאן אני
 מבקש לציין שחלק מרמי הפינוי ניתנים כמענק ואילו 70% מופקדים למקרה
 שהדירה ירצה ברכישה. הבעיה מסובכת כאשר המשפחה המתפנה היא בעלת דירה,
 ובמקרה כזה אנחנו משתדלים ללכת לקולא ולא לחוטר. אנחנו מנסים לטפל
 בנושא בדרך של דירה מול דירה אבל ברור שכעיקרון הדבר איננו יכול להתקב

סר ברקאי:

למעשה, כאשר מפנים משפחה או שנותנים לה כסף והלוואה למציאת דירה אחרת, או שמציעים לה זירה, או שנותנים דירה בדמי שכירות. זו המדיניות של משרד השיכון, אשר מתבצעת לא בקצב הדרוש בהשוואה לצרכים. התקציב לפינוי נוצל כולו. הוא טיפה בים כי יש כספים נוספים.

משרד השיכון איננו מטפל בשאלת הפינוי מהעיר העתיקה. זה ענינם של חברת עמידר ומינהל מקרקעי ישראל. הוסכם שחלק מן המפונים יועברו למקד וחלקם יפוזרו בעיר עכו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

האם אלה המשתכנים בעכו משוכנים בקרב יהודים? מדוע שלא תיבנה עבורם שכונה

שלהם, האם זה לא עדיף?

סר ברקאי:

אני מבקש שתינתן לי שהות כדי להשיב לשאלה זו.

א. ליו:

היתה הצעה לכלול את מקד במסגרת העיר עכו. בו בנד עם זה אמרנו שנקים שכונה

לא ליד העיר העתיקה.

סר ברקאי:

זה דק במזרח.

א. ליו:

אז דק במזרח. זה יקהה את הביקורת.

סר ברקאי:

גם במינהל וגם אצלנו מוכנים לפתוח את הענין. אני מקווה שתוך זמן קצר נבגש אולי את הדברים ביחד. אני מבקש שנקבל זמן מספיקים לדיונים כדי שלא נקבע עובדות בשטח ללא מחשבה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אנחנו מבקשים שבישיבה הבאה שלנו בנושא זה תביאו לפנינו הצעה מגובשת על מחשבות לגבי העיר העתיקה. אנחנו מבקשים לקבל פרטים על אכלוס מקד.

י. כהן:

אני יוצא מתוך הנחה שעכו איננה איזור ספר. עכו היא אתר תיירות מצויין, היא נמצאת על שפת הים, יש לה אקלים טוב, היא במרכז הארץ, ונשאלת השאלה מדוע היא נראית כפי שהיא נראית.

אני חושב שבעכו קרה מה שעלול לקרות במקומות אחרים קרובים לישוב ערבי. בעכו העתיקה התגוררו 2000 - 3000 תושבים. הדיבור היה תוצאה לא רק של ריבוי טבעי אלא הגיעו למקום תושבים מהכפרים הערביים שנמכינה בלי שהתופעה הזאת עברה איזה שהוא תהליך בוועדות שונות. מצב דומה היה בנצרת עד שהענין נפרץ ויש ועדת אכלוס. אני סבור שבמקומות כמו נצרת ועכו צריך שתהיה ועדת אכלוס אשר תקבע מדיניות ותחליט מי יגור במקום ומי לא יגור בו.

אינני מתדשם מכך שהבעיה של עכו היא אמנם בעיה של קרקעות. דאיתי בזבוז של שטחים בשכונות, בזבוז שאין לו תקדים בשום עיר אחרת. לדעתי, יש צורך לדאוג לגיזול יעיל יותר של הקרקע.

כדי לקשור למקום מסויים אוכלוסיה ברמה מסויימת יש צורך לאפשר בנייה ברמה כזו שאנשים שירצו לגור בה. חבל שנושא זה לא פותח כפי שצריך. אינני יודע מדוע קבלנים פרטיים אינם מקבלים עידוד לבנות בעכו ברמה גבוהה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אתה לא רואה את הצד השני.

י. כהן:

גם לשפונים לקבלן פרטי יש הגבלות שונות.
הדברים יכולים להיות מכוסים באמצעות

ועדת אכלוס.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אי-אפשר לקבוע סלקציה לגבי הסבסבים
לגור בעיר ולומר: זה יקבל רשיון לגור
בה, ואילו אחד איננו יכול לגור בה.

י. כהן:

למינהל יש מה להגיד. אפשר לסגור את
הענין הזה על-ידי בנייה ברמה גבוהה
באמצעות קבלנים והקמת ועדת אכלוס שתציע איזו אוכלוסיה, באיזו רמה
ולאן היא מועברת.

אין שום הסבר לתופעה שעכו איננה
מנוצלת כאתר תיירות. אם רק עכשיו מסתיימת בנייתו של בית-סלון ראשון
בעיר, זה משגה, משגה שעכו לא פותחה כעיר תיירות. קשה להבין מדוע נהרית
כן פותחה כעיר תיירות ועכו לא פותחה בתור שכזו. אני חושב שלענין זה
צריך לשמוע את אנשי משרד התיירות. אולי יש כאן גם האשמה מקומית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נזמין את שר התיירות כדי לשמוע מפיו
מה ניתן לעשות בשטח הנוגע למשרד.
יתכן שיש מקום להזמין גם את מנכ"ל משרד ראש הממשלה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.